

Суд (дуже стисло)

Володимир Винниченко

До земського начальника Михайла Денисовича Самоцвіта приїжджає сусідський панок Дуринда. Щоправда, він називає себе Дуриндою та розмовляє російською. Але Самоцвіт підкреслює, що він прибічник старих звичаїв, хохол, та що Дуринда — звичайне українське прізвище. Панок ніяковіє від таких слів.

Дуринда приїхав до сусіда попросити жатку. Самоцвіт нею не користується, бо його робітники справно жнуть та косять, не бунтують, як сусідські.

Михайло Денисович любить поговорити про політику. Зокрема він аналізує дурість останніх наказів: треба пояснити селянам, що не треба слухати неблагонадійних. Але, сміється земський, тоді доведеться пояснити, хто ж такі "неблагонадійні", отже, повернути людей на їхній бік.

Самоцвіт розповідає, що якийсь начальник, караючи селян за читання листівок, сам їм прочитав зміст цих папірців, змусивши задуматися над правдою сказаних у них слів.

Таким чином, подібні заходи тільки ще більше бунтують селян. От у нього, говорить Самоцвіт, зовсім не так. Він діє старими методами — зразу б'є "морду". Тому селяни його слухають. А ще він лякає їх міським судом, куди вони не хочуть потрапляти.

От зараз до нього має прийти селянин Крутоноженко, і він запрошує Дуринду подивитися на суд.

На подвір'я заходить високий рудий чоловік. Але його звуть не Никонор, як думав земський, а Никифор. Та все одно. Ось тільки селянин починає говорити щось незрозуміле, згадуючи про якусь горілку. Однак він визнає себе винним, тому Самоцвіт б'є його двічі по обличчю. Коли ж у чоловіка пішла носом кров, пан трохи знітився.

На подвір'я заходить ціла юрба. Один з чоловіків дуже схожий на Никифора. Це і є той самий Никонор, якого мали скарати. Він розповсюджував листівки. Брати незадоволені розправою Самоцвіта, вимагають справедливості. Крім того, селяни заявляють, що не згодні більше працювати за безцінь.

Тепер Самоцвіт сам змушений випускати на поле жатку, він відмовляє сусідові, а братів везе до міста на суд.